

Miljø- og
Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Regler for erhvervsmæssig anvendelse af bekæmpelsesmidler **November 2019**

Vejledning nr. 37

November 2019

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: P&B, Miljøstyrelsen

ISBN: 978-87-7038-107-9

Forord

Denne pjece giver dig, som professionel bruger af bekæmpelsesmidler, et overordnet kendskab til de væsentligste dele af miljø- og kemikalielovgivningens regler for anvendelse og opbevaring af bekæmpelsesmidler. Reglerne skal sikre at bekæmpelsesmidler anvendes så de ikke udgør en risiko for natur, miljø og sundhed.

Desuden får du indblik i nogle af de forhold, som Landbrugsstyrelsens kontrollører tjekker på kontrolbesøg.

I store dele af teksten anvendes betegnelsen "bekæmpelsesmidler", da denne betegnelse dækker over både pesticider og biocider. Pesticider er den gruppe af midler, der anvendes til plantebeskyttelse, hvilket vil sige til bekæmpelse af ukrudt, svampesygdomme, skadedyr og til vækstregulering. Biocider er den gruppe midler, som bekæmper øvrige levende skadegørere (rotter, fluer, myrer, algevækst m.v.). Der vil være afsnit, som kun omhandler regler gældende for pesticider, og her anvendes betegnelsen pesticider.

Der vil for en del af emnerne være en kort opsamling i grønne og blå fakta bokse.

Udgangspunktet er den gældende lovgivning pr. 1. september 2019. Da der løbende kan ske ændringer af reglerne er det en god idé at holde dig ajour via de links der står bagerst i pjecen.

Indhold

Forord	3
1. Køb og transport	5
2. Opbevaring og besiddelse	7
3. Anvendelse af pesticider	9
4. Bortskaffelse af tom emballage og rester af bekæmpelsesmidler	10
5. Sprøjtejournal	11
6. Obligatorisk syn af sprøjter	12
7. Krav om uddannelse og autorisation	13
8. Påfyldning og vaskepladser	14
9. Tjekliste for reglerne for påfyldning og vask	15
10. Afdriftsreducerende dyser/udstyr	16
11. Integreret plantebeskyttelse – IPM	17
12. Kontrolmyndighed og sanktioner	18
13. Nyttige links	19

1. Køb og transport

Pesticider skal være godkendt i Danmark og bære dansk etiket

Du må kun købe bekæmpelsesmidler i ubrudt original indpakning. Produkterne skal være godkendt i Danmark og have en dansk etikette.

Får du tilbudt bekæmpelsesmidler med udenlandsk etikette, er der tale om produkter, som er importeret ulovligt.

Der gælder særlige regler for køb af bekæmpelsesmidler, som er mærket 'Meget giftig' eller "Giftig"

Meget giftige bekæmpelsesmidler er: Plantebeskyttelsesmidler og biocidholdige produkter, der er klassificeret som meget giftige efter klassificeringsbekendtgørelsen, og som klassificeres akut toksiske i kategori 1 eller 2 eller som specifik målorgantoksiske i kategori 1 (STOT SE 1) efter klassificeringsforordningen.

Det er plantebeskyttelsesmidler, der skal mærkes med en eller flere af klassificeringsforordningens faresætninger H-300, H-310, H-330 og H-370. (H står for Hazard)

	<table border="1"><tbody><tr><td>H300</td><td>Livsfarlig ved indtagelse</td></tr><tr><td>H310</td><td>Livsfarlig ved hudkontakt</td></tr><tr><td>H330</td><td>Livsfarlig ved indånding</td></tr></tbody></table>	H300	Livsfarlig ved indtagelse	H310	Livsfarlig ved hudkontakt	H330	Livsfarlig ved indånding
H300	Livsfarlig ved indtagelse						
H310	Livsfarlig ved hudkontakt						
H330	Livsfarlig ved indånding						
	<table border="1"><tbody><tr><td>H370</td><td>Forårsager organskader</td></tr></tbody></table>	H370	Forårsager organskader				
H370	Forårsager organskader						

Giftige bekæmpelsesmidler er: Plantebeskyttelsesmidler og biocidholdige produkter, der klassificeres som giftige efter klassificeringsbekendtgørelsen eller som akut toksiske i kategori 3 efter klassificeringsforordningen.

Disse midler skal mærkes med en eller flere af klassificeringsforordningens faremærker H-301, H-311 eller H-331.

Transport af bekæmpelsesmidler

Som professionel bruger af bekæmpelsesmidler overtager du ansvaret for midlerne i det øjeblik, de bliver overdraget til dig hos forhandleren eller afleveret på din virksomhed.

Som erhvervsdrivende må du gerne selv transportere bekæmpelsesmidler til brug i virksomheden. Det gælder både transporten fra forhandleren og rundt på virksomheden. Du skal sikre, at emballagen er uskadt, og at varerne er sikkert anbragt og fastgjorte. Bekæmpelsesmidler må ikke transporteres sammen med foder, fødevarer mv.

Ved transport af bekæmpelsesmidler til eget brug på en godkendt traktor med vogn eller mark-sprøjte på vej ud i marken, gælder der ingen øvre grænse for mængden af bekæmpelsesmidler, som må transporteres. Hvis der er en lang afstand fra gård til mark, så anbefales det så vidt muligt, at fylde pesticidet i sprøjtens tank ude i marken. Derved sikrer man sig mod uheld, fx hvis sprøjten vælter under transport og at store mængder opblandet sprøjtevæske løber ud.

De ovenfor omtalte regler om transport er de såkaldte ADR regler om transport af farligt gods. Disse regler hører ikke ind under Miljø- og Fødevarerministeriets regler om bekæmpelsesmidler, og omtales derfor ikke i detaljer her. Overholdelse af reglerne kontrolleres ikke af Landbrugsstyrelsen, men derimod af Politiet.

Bekæmpelsesmidler skal altid være med dansk etikette

Bekæmpelsesmidler må ikke transporteres sammen med foder, fødevarer mv

Der gælder særlige regler for køb og opbevaring af meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler

2. Opbevaring og besiddelse

Bekæmpelsesmidler skal opbevares utilgængeligt for børn og ikke i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler eller lignende. De må kun opbevares i den originale emballage.

Den originale emballage skal være forsynet med den etiket, der er godkendt til produktet.

Det er en god ide at afmærke kemikalierummet med et tydeligt skilt, hvor der står f.eks. "Bekæmpelsesmidler", men det er ikke et krav.

Alle giftige og meget giftige midler og midler mærket med faresætningen P405 skal opbevares under lås. Midler mærket med faresætningen P405 (P står for precaution) må gerne opbevares sammen med andre bekæmpelsesmidler, hvis opbevaringen sker under lås. De giftige og meget giftige midler er bl.a. rottegift samt mosegrise- og muldvarpegift, men derudover er en række midler mærket med H-sætninger, som anfører at de er giftige midler (se foregående side).

Krav til kemikalierummet

Bekæmpelsesmidler skal opbevares på en måde, så der ikke er risiko for at forurene jord, vandmiljø og grundvand. Det betyder i praksis, at der ikke må være et afløb i gulvet i et kemikalierum med mindre det fører til en opsamlingsbeholder. Det betyder også, at gulvet skal være med en tæt belægning.

Spild skal suges op med f.eks. kattegrus eller savsmuld og afleveres til den kommunale genbrugsstation. Der bør være en kant ved indgangen, så gulvet kan fungere som opsamlingsreservoir, hvis der skulle ske lækage af beholdere.

Opbevaring af bekæmpelsesmidler i et mobilt lager skal ske i sikker afstand til vandmiljø og i god afstand fra uvedkommende færdsel. Midlerne skal være utilgængelige og opfylde de samme krav som i kemikalierummet.

Opbevaring af tom emballage

Tom emballage som ikke er rengjort skal opbevares på samme måde som bekæmpelsesmidler.

Det er ikke et krav, men det vil være optimalt, hvis du har to opbevaringssteder:

- Et sted til skyllede dunke, der kan bortskaffes med dagrenovation
- Et sted til dunke, der skal bortskaffes som farligt affald, f.eks. i kemikalierummet

Opbevaring af pesticider uden for kemikalierummet

Hvis du har tilberedt sprøjtevæske i tanken, og du bliver afbrudt i dit sprøjtearbejde, f.eks. fordi der kommer en regnbyge, skal sprøjten med sprøjtevæske være utilgængelig for uvedkommende, indtil det igen er sprøjtevej. Parkering i en aflukket maskinhal, hvor der ikke kan ske afløb, hvis uheldet er ude, vil være en god løsning. Er der tale om en rygsprøjte, kan den f.eks. opbevares i et aflukket kemikalierum.

Hvordan undersøger du, om dine bekæmpelsesmidler stadig er lovlige at bruge?

Du kan tjekke hvilke pesticider og biocider der er godkendt og lovlige at anvende via Miljøstyrelsens database her: <https://mst.dk/kemi/database-for-bekaempelsesmidler/bmd/>

Vær omhyggelig med at tjekke registreringsnummeret, da mange midler ved revurdering og/eller ved overdragelse fra et kemikaliefirma til et andet får nyt registreringsnummer og evt. nyt navn. Midler med et gammel nr. og evt. gammelt navn udgår, og bliver dermed ulovligt at opbevare og anvende.

Aflever ulovlige bekæmpelsesmidler til den kommunale modtageordning.

Gå jævnligt dit restlager igennem, så rester bliver brugt inden godkendelsen udløber

Aflever alle de produkter, som du ikke med sikkerhed ved er lovligt at anvende, til den kommunale modtageordning.

Overtager du en ejendom med et lager af bekæmpelsesmidler, skal du undersøge, om der blandt produkterne er forbudte midler, herunder midler med udenlandsk etikette. Hvis det er tilfældet, skal de straks bortskaffes på lovlig vis.

Det er ikke tilladt at opbevare bekæmpelsesmidler i uoriginal emballage.

3. Anvendelse af pesticider

Læs altid etiketten

Pesticider skal være godkendt af Miljøstyrelsen og forsynet med en dansk etikette. Etiketten specificerer, hvordan midlet må anvendes.

Parallelprodukter

Du skal være opmærksom på, at der for et middel kan ske ændringer i godkendelsesvilkårene, og at såkaldte parallelprodukter (det vil sige produkter med identisk indhold men med forskellige navne og forskellige producenter) ikke er godkendt til helt samme anvendelse og de kan være markedsført i en anden koncentration. Læs altid etiketten inden du tager pesticider i brug.

Mindre Anvendelser/off-label

Godkendelse til "Mindre anvendelse" (tidligere kaldet Off-label) giver mulighed for at anvende godkendte pesticider i arealmæssigt mindre afgrøder eller specielle situationer, som pesticidet oprindeligt ikke er godkendt til, og som dermed oftest ikke fremgår af etiketten.

Bemærk, at godkendelserne kun gælder for det produkt, som er nævnt i brugsanvisningen for den mindre anvendelse. Godkendelsen gælder *ikke* parallelprodukter, uanset at disse er identiske med det i godkendelsen nævnte produkt.

Du skal være i besiddelse af vejledningen til den "mindre anvendelse", før du anvender midlet i de afgrøder, som godkendelsen om mindre anvendelse er givet til. Disse vejledninger kan findes i [Bekæmpelsesmiddeldatabasen \(BMD\)](#), husk at trykke på + i højre hjørne på det frem-søgte middel og find "mindre anvendelser" under hovedgodkendelsen.

Sprøjteføreren skal tjekke om midlet er godkendt og lovligt at anvende.

Før en sprøjtning udføres, skal sprøjteføreren tjekke, om det pågældende bekæmpelsesmiddel ifølge etiketten må anvendes til den påtænkte opgave.

Arbejdsgiveren har ansvar for, at midlet anvendes forsvarligt af hensyn til arbejdsmiljøet, jævnfør Arbejdstilsynets regler

Vigtige oplysninger du finder på etiketten:

- Afgrøder/arealer hvor midlet må anvendes
- Hvilke skadevoldere godkendelsen omfatter
- Behandlingsfrist
- Afstandskrav til vandmiljøet
- Bi mærke samt restriktioner i forbindelse med risiko for bier
- Fareklasse
- Maksimal tilladt dosering
- Maksimalt antal behandlinger, der må udføres pr vækstsæson
- Restriktioner i forhold til anvendelsestidspunkt
- Krav til personlige værnemidler

4. Bortskaffelse af tom emballage og rester af bekæmpelsesmidler

Bortskaffelse af tom emballage

Tom emballage fra langt de fleste bekæmpelsesmidler kan afleveres som almindeligt affald til den kommunale indsamlingsordning, når emballagen er skyllet, og skyllevæsken hældt i mark-sprøjten.

Hvis midlet har fareklassesymbol "giftigt" eller "meget giftigt", skal tom emballage afleveres til den kommunale affaldsordning for farligt affald. Tjek evt. affaldsreglerne i din kommune.

Bortskaffelse af rester af bekæmpelsesmidler

Rester af bekæmpelsesmidler i originale dunke, der ikke er "giftigt" eller "meget giftigt" kan afleveres på den kommunale affaldsordning.

Rester af giftige og meget giftige bekæmpelsesmidler skal bortskaffes via den kommunale affaldsordning for farligt affald.

Afbrænding af tom emballage er ikke tilladt

Etiketten fortæller om bortskaffelse

Hvis der intet fareklassesymbol er, kan emballagen bortskaffes med dagrenovation

5. Sprøjtejournal

Hvem skal føre sprøjtejournal?

Alle professionelle brugere af pesticider skal føre sprøjtejournal over de pesticider, de anvender. Det gælder både for jordbrugserhvervet, golfbaner, kommunale medarbejdere og anlægsgartnere m.fl. Sprøjtejournalen kan føres og opbevares på elektronisk form. Ved kontrol vil du blive bedt om en udskrift. Det er tilladt at føre sprøjtejournal på papir. Sprøjtejournalen *skal* indeholde de oplysninger, der står nævnt i den blå faktaboks nederst på siden.

Jordbrugeres indberetning af sprøjtejournaldata

Alle jordbrugsvirksomheder, med et samlet dyrket areal på 10 ha eller derover samt ejere og brugere af øvrige jordbrugsvirksomheder, såsom gartnerier, planteskoler med en årlig momspligtig omsætning på 50.000 kr. eller derover, er pligtige til at indberette deres samlede pesticidforbrug.

Forbruget skal indberettes på Sprøjtejournalindberetningen (SJI), som administreres af Miljøstyrelsen SJI indberetningssystem.

Er du økolog eller anvende du ikke i din jordbrugsvirksomhed, skal du sende en indberetning for dermed at dokumentere, at du ikke anvender pesticider på dine arealer/markler.

Miljøstyrelsens SJI indberetningssystem giver også adgang til løbende at føre sprøjtejournalen elektronisk, hvorved det bliver nemt at indberette sprøjtejournalen. Føring af sprøjtejournal og indberetning til SJI kan også ske via planlægningsprogrammerne Mark Online eller Næsgaard Mark.

Maskinstationer

Maskinstationer, entreprenører og anlægsgartnere der anvender pesticider på fx en jordbrugers eller en kommunes arealer, skal føre sprøjtejournalen på vegne af jordbrugeren/kommunen. Herefter skal de dels selv opbevare sprøjtejournalen ligesom de skal levere en kopi af den til ejeren af arealerne.

Du skal løbende opdatere sprøjtejournalen – senest 7 dage efter hver sprøjtning.

Formålet med at føre sprøjtejournal er bl.a., at du kan se tilbage på tidligere forbrug og justere i din sprøjtning i de efterfølgende sæsoner på baggrund af dine erfaringer om sprøjtningens effekt.

Landbrugsstyrelsens kontrollører vurderer om bekæmpelsesmidlerne er anvendt korrekt på din bedrift.

En sprøjtejournal i jordbruget skal indeholde følgende oplysninger:

- Markens/arealets nr. eller navn
- Arealets størrelse i ha (angives med 1 decimal) eller for væksthuse pr. m²
- Afgrøde/kultur
- Anvendt middel
- Dosering pr. ha (landbrug/gartneri/planteskole) eller pr. m² (væksthus)
- Dato for anvendelsen
- Ejers/brugers CVR-nr.

6. Obligatorisk syn af sprøjter

Alle sprøjter, der anvendes erhvervsmæssigt til udbringning af pesticider, skal være synet. Det gælder både store marksprøjter, sprøjter monteret på ATV'er med tanke på over 25 liter og sprøjteudstyr monteret på kartoffellæggere. Hånd- og rygsprøjter er undtaget kravet om syn.

Er sprøjten ikke synet, må den ikke anvendes til udbringning af pesticider. Fristen for første syn var den 26. november 2016.

Sprøjteudstyret skal indtil 1. januar 2020 gennemgås og godkendes ved syn senest 5 år efter første syn, og derefter mindst hvert 3. år.

Som hovedregel gælder:

- Nyt sprøjteudstyr, indkøbt som nyt udstyr efter 31. december 2013, skal gennemgås og godkendes ved syn inden 5 år efter anskaffelsen og derefter mindst hvert tredje år.
- Indtil 1. januar 2020 gælder første syn altid i 5 år, uanset om der er tale om en brugt eller ny sprøjte.
- Efter 1. januar 2020 gælder første syn i 3 år.
- Syn nummer to og følgende syn gælder altid kun i 3 år, uanset om de er foretaget før eller efter 1. januar 2020.

Tjek fristen for næste syn på klistermærket, som synsvirksomheden har sat på din sprøjte. Tjek også at du har synsrapporten, som synsvirksomheden har udleveret til dig. Denne skal fremvises i forbindelse med Landbrugsstyrelsens kontrol.

En sprøjte skal altid være i lovlig stand med det fornødne udstyr.

Krav om løbende vedligehold

Som ejer af en sprøjte er man ansvarlig for, at der ud over de lovpligtige syn også regelmæssigt foretages kalibrering og teknisk kontrol af sprøjteudstyr, så det bl.a. kan håndteres sikkert, sikre præcis dosering og udbringning, så udstyret kan kontrolleres og standses omgående fra sprøjteførerens sæde og tilpasses enkelt, nøjagtigt og reproducerbart.

7. Krav om uddannelse og autorisation

Krav om uddannelse

For at du må udbringe pesticider, er det et krav, at du har den fornødne uddannelse.

Du kan enten have et sprøjtecertifikat eller et sprøjtebevis. Du kan have et sprøjtebevis hvis du inden 1. januar 1991 har etableret dig på egen eller har forpagtet en bedrift. Du skal hvert 4. år gennemføre et opdateringskursus.

Benytter du kun hånd- og rygsprøjte, er det tilstrækkeligt med et hånd- og rygsprøjtecertifikat (eller sprøjtebevis). Her gælder også krav om opdateringskurser, som udbydes for første gang i løbet af 2019.

Krav om autorisation

For at kunne købe og anvende pesticider skal du fra 1. juli 2020 være autoriseret i Miljøstyrelsens Autorisationssystem for Bekæmpelsesmidler (MAB).

Allerede fra 1. april 2017 var der krav om autorisation i MAB for personer der håndterer gasningsmidler til gasning af muldvarpe og mosegrise. Fra 1. januar 2019 gælder kravet om autorisation også for jordbrugere.

Reglerne betyder, at fra 1. juli 2020 kan salg af professionelle pesticider kun ske til personer, der over for forhandleren kan dokumentere, at de har den nødvendige uddannelse. Det sker ved at dokumentere, at man har en autorisation i Miljøstyrelsens Autorisationssystem for Bekæmpelsesmidler (MAB). Du skal derfor oplyse sit autorisationsnummer for at kunne købe midler til professionelt brug.

Hvis du har knyttet din autorisation i MAB til din virksomheds/arbejdsgivers CVR nummer, kan forhandleren af pesticiderne nemmere kontrollere om de må sælge pesticider til din virksomhed.

I forbindelse med Landbrugsstyrelsens kontrol skal du kunne dokumentere, at du er autoriseret i MAB. Frem til 1. juli 2020 er det tilstrækkeligt at dokumentere relevant uddannelsesbevis sammen med en tro- og loveerklæring. Den kan du læse mere om på Miljøstyrelsens hjemmeside her: www.mst.dk/MAB-bruger

Må elever sprøjte?

Elever må som led i uddannelsen udføre bekæmpelse under instruktion af personer, der besidder et gyldigt sprøjtecertifikat eller sprøjtebevis.

Må udenlandske medarbejdere sprøjte?

Udenlandske sprøjteførere skal ikke tage sprøjtecertifikat eller sprøjtebevis, hvis de har tilsvarende erhvervsmæssige kvalifikationer fra andre lande. I så fald skal de søge om anerkendelse af deres kvalifikationer hos Miljøstyrelsen før de har lov til at sprøjte i Danmark.

Kravet om opdatering hvert 4. år gælder også udenlandske sprøjteførere.

8. Påfyldning og vaskepladser

Krav til vaskeplads og opsamlingsbeholder

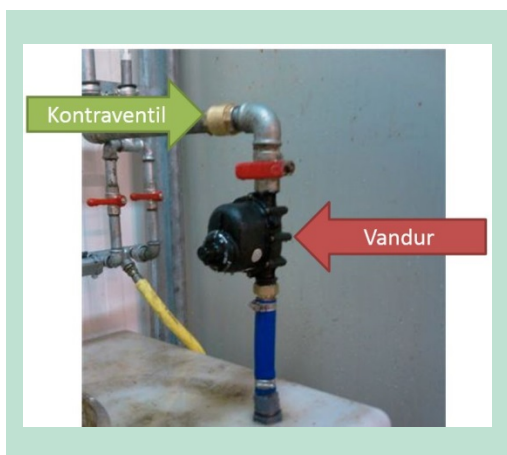
Hvis du som jordbruger eller anden professionel bruger af pesticider har etableret en vaskeplads, som du benytter til at påfylde og vaske din sprøjte, skal den leve op til reglerne i vaskepladsbekendtgørelsen. Det er Landbrugsstyrelsen, der står for kontrollen med, at du som jordbruger overholder vaskepladsbekendtgørelsens krav og at vaskepladsen lever op til reglerne.

Kommunen står for kontrollen af beholdere til husdyrgødning. Det gælder også når beholderne opsamler vand og pesticidrester fra påfyldnings- og vaskepladsen.

Hvad siger reglerne?

Reglerne for påfyldning og vask af sprøjter betyder bl.a. at:

- du skal have kontraventil på tapstedet (eller monteret på alle dine sprøjter) for at forhindre tilbageløb af vandet i vandrørene
- du skal have et vandur eller tilsvarende, der sikrer mod overløb når du fylder tanken.
- du må kun påfylde pesticider og vaske sprøjten og tilhørende traktor i marken (husk at skifte lokalitet fra gang til gang) eller på en vaskeplads med opsamling af spild og vaskevand
- du må ikke fylde vand på andre steder end på en vaskeplads eller i marken, hvis du samtidig tilsætter pesticider
- efter endt sprøjtning skal du fortynde restsprøjtevæsken og sprøjte den ud på det behandlede areal.
- rentvandstanken skal være så stor, at restsprøjtevæsken kan fortyndes med mindst en faktor 50, før du tømmer den sidste væske ud gennem bundventilen
- du skal parkere en "ikke rengjort" traktor og tilhørende sprøjte under tag, på vaskeplads eller på det behandlede areal.
- I boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) må der ikke ske påfyldning og vask, og der må ikke etableres nye vaskepladser.

9. Tjekliste for reglerne for påfyldning og vask

Krav om udstyr, der skal være på bedriften eller på sprøjten

- ✓ Præparatfyldestyrt/kemipåfyldestyrt (et krav hvis påfyldningshullet til tanken befinder sig 130 cm over jorden eller derover eller hvis afstanden fra kanten af tanken til påfyldningshullet er mere end 30 cm). Sprøjter med direkte injektion er undtaget.
- ✓ Rentvands-/skyllevandstank (hvis tanken rummer 400 liter væske eller mere)
- ✓ Spuledyse til indvendig skylning af sprøjtetanken (hvis tanken rummer 400 liter væske eller mere) dog undtaget, hvis sprøjten kun anvendes i væksthuse.
- ✓ Udstyr til udvendig rengøring, hvis udvendig rengøring sker i marken. Der er ingen særlige krav ved rengøring på en vaskeplads

Vandforsyning skal være sikret mod tilbageløb og overløb skal forebygges

- ✓ Tapsted skal forsynes med en indretning (f.eks. kontraventil), der forhindrer tilbageløb under påfyldning af vand, hvis der tappes direkte fra ledningsnet (undtagelse hvis der er kontraventil på alle sprøjter i virksomheden, eller hvis der påfyldes fra en buffertank, der ikke er koblet til ledningsnet eller en boring)
- ✓ Der skal være vandur eller tilsvarende indretning til styring af den vandmængde, der fyldes på sprøjten
- ✓ Vandslangen fra tapstedet må ikke komme i direkte kontakt med sprøjtevæsken under påfyldning af vand

Opsamling af spild og vaskevand

- ✓ Fra en vaskeplads må der ikke ske afledning til kloak, nedsivning i jorden eller afstrømning til ubefæstet areal.
- ✓ Vaskeplads skal være med tæt bund, hvor spild og vaskevand opsamles i gyllebeholder eller anden tæt beholder

Afstandskrav ved nyetablering af vaskeplads

- ✓ 50 m til almen vandforsyning (forsyner 10 eller flere husstande)
- ✓ 25 m til ikke-almen vandforsyning og drænsystemers rense- og samlebrønde
- ✓ 50 m til overfladevand og § 3-områder
- ✓ Skal etableres udenfor BNBO

Afstandskrav ved påfyldning af pesticider og vask af sprøjten i marken

- ✓ Påfyldning og vask i marken skal ske et nyt sted fra gang til gang
- ✓ 300 m til vandforsyning/boring (gælder både almen og ikke-almen vandforsyning)
- ✓ 50 m til overfladevand, § 3- beskyttede områder og drænsystemers rense- og samlebrønde
- ✓ Skal ske udenfor BNBO og stadig med min. 300 m til vandforsyning/boring

10. Afdriftsreducerende dyser/udstyr

Reduktion i vindafdrift og mulighed for reduktion i afstandskrav til bl.a vandmiljø

Omkring en tredjedel af de godkendte pesticider udgør en risiko for vandmiljøet og må derfor ikke anvendes helt tæt på vandløb og søer. Der er for hvert enkelt middel fastsat et specifikt afstandskrav på fx 10 eller 20 meter til overfladevand eller § 3 naturområder. Sådan et afstandskrav fremgår af sprøjtemidlets etikette. Afstandskravet kan dog reduceres til en mindre afstand, hvis der anvendes anerkendt afdriftsreducerende udstyr fx i form af kompakt-injektionsdyser.

Det er således muligt at sprøjte nærmere bl.a. vandløb og søer end det fremgår af etiketten, hvis der anvendes afdriftsreducerende udstyr. Dette udstyr medvirker til, at pesticiderne ikke hvirvles højt op i luften med risiko for at havne i vandløb, søer og naturområder, hvor de ville kunne udgøre en risiko for dyr og planter eller afsættes fx på spiselige afgrøder på nabomarker.

Vejledning for at kunne sprøjte nærmere vandløb, søer og naturområder

Miljøstyrelsen har udarbejdet en vejledning om brug af afdriftsreducerende udstyr. Vejledningen giver informationer om:

- hvilke dyser og andet udstyr, der kan anvendes
- hvor stor en procentvis reduktion af afstandskravet sådant udstyr giver anledning til
- hvilke krav der er til dokumentation (i fx sprøjtejournalen)

[Vejledning til brug af afdriftsreducerende udstyr](#)

Afdriftsreducerende udstyr et krav ved udbringning af pesticider med prosulfocarb

Landmænd, der udbringer pesticider med aktivstoffet prosulfocarb (fx Boxer), skal benytte dyser eller andet sprøjteudstyr, der sikrer minimum 75 % afdriftsreduktion. Af Miljøstyrelsens vejledning om brug af afdriftsreducerende udstyr, kan man se hvilket sprøjteudstyr, der giver 75% afdriftsreduktion.

På Miljøstyrelsens hjemmeside kan du læse mere om reglerne og finde vejledningen og tabeller med dyser, samt et skema til at dokumentere valg af dyser mv. Det kan bruges når du skal dokumentere anvendelsen af udstyret. Du kan også anføre det i sprøjtejournalen. Du skal anføre valg af afdriftsudstyr senest 7 dage efter sprøjtningen:

<https://mst.dk/kemi/pesticider/sproejteteknologi/reduktion-i-vindafdrift/>

Landbrugsstyrelsen vil under et kontrolbesøg kontrollere, om du har brugt afdriftsreducerende dyser til sprøjtning med midler, som indeholder prosulfocarb, og undersøge om du har overholdt afstandskrav til søer og vandløb evt. ved brug af afdriftsreducerende dyser.

11. Integreret plantebeskyttelse – IPM

Fra 1. januar 2014 blev der indført et EU krav om, at erhvervsmæssig anvendelse af pesticider skal ske i henhold til principperne om integreret plantebeskyttelse – de såkaldte IPM principper eller 'Integrated Pest Management'.

Integreret plantebeskyttelse går kort fortalt ud på, at jordbrugeren/den professionelle bruger af pesticider skal gøre så meget som muligt for at forebygge angreb af skadevoldere og dermed reducere behovet for brugen af pesticider.

De 8 principper er:

1. Man forebygger og bekæmper skadevoldere vha. flere metoder, navnlig ved:
 - a) at have et varieret og sundt sædskifte,
 - b) at bruge hensigtsmæssige dyrkningsmetoder,
 - c) at bruge resistente eller tolerante sorter, når det er muligt, og bruge udsæd af høj kvalitet,
 - d) at gødske, kalke, vande og afvande i passende omfang,
 - e) at forebygge spredning af ukrudt, sygdomme og skadedyr,
 - f) at beskytte og øge mængden af nytteorganismer i og omkring det dyrkede areal.
2. Man overvåger skadevolderne i afgrøderne med passende metoder og værktøjer, bruger varslings-, prognose- og diagnosticeringsmetoder, når det kan lade sig gøre og søger råd hos professionelt kvalificerede rådgivere.
3. Man inddrager varslinger, prognoser og grænseværdier, når man tager beslutninger om plantebeskyttelse.
4. Man vælger biologiske, fysiske og andre ikke-kemiske metoder mod skadevolderne, hvis de er tilstrækkeligt effektive til at bekæmpe skadedyr.
5. Man vælger de pesticider, som passer bedst til opgaven og er mindst belastende for menneskers sundhed, andre organismer i naturen og miljøet.
6. Man vælger den korrekte dosering, så vidt muligt nedsatte doseringer. Man behandler så få gange som muligt, pletsprøjter mv. Samtidig forebygger man, at skadevolderne udvikler resistens mod midlerne.
7. Er der risiko for resistensdannelse, tager man tilgængelige anti-resistensstrategier i brug for at bevare produkternes effektivitet, eksempelvis ved at bruge forskellige pesticider med forskellig virkemåde.
8. Man følger op på, hvordan indsatsen har virket. Udgangspunktet er en løbende overvågning af skadevolderne i marken og registreringerne i sprøjtejournalen.

12. Kontrolmyndighed og sanktioner

Landbrugsstyrelsen kontrollerer at lovgivningen på pesticidområdet overholdes.

Derudover omfatter kontrollen hos jordbrugere m.fl. krydsoverensstemmelseskrav (KO) i forbindelse med ansøgning om direkte støtte inkl. slagtepræmier og forskellige tilskudsordninger under landdistriktsprogrammet fra EU.

Krydsoverensstemmelseskrav 2.18

Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler

Delkrav 1

Der må kun anvendes godkendte plantebeskyttelsesmidler.

Delkrav 2

Godkendte pesticider/dispensationer må kun anvendes som anført på etiketten, det vil sige som anført i etikettens advarselsfelt samt doseringsangivelser i brugsanvisningen (og hvis relevant i godkendelsen som "mindre anvendelse"/off label).

- a. Godkendte pesticider må kun anvendes på afgrøder, hvortil de er godkendt.
- b. Godkendte plantebeskyttelsesmidler må maksimalt anvendes i de doser, hvortil godkendelsen er givet
- c. Godkendte pesticider må i afgrøden kun anvendes i det antal maksimale behandlinger per vækstsæson/år, der er anført på etiketten/brugsvejledningen.
- d. Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes med de års/vækstsæsoners intervaller der fremgår af etiketten/brugsanvisningen.
- e. Godkendte pesticider må ikke anvendes nærmere overfladevand end etiketten tillader (dog inddrages her mulighed for afstandsreduktion vha. valg af afdriftsreducerende dyser).

Krydsoverensstemmelseskrav 2.19

Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler skal registreres i en journal

Delkrav 1

Jordbrugsvirksomheden skal føre en journal over enhver anvendelse af pesticider.

Sker der overtrædelser, vil du modtage en høring af sagen om overtrædelserne fra Landbrugsstyrelsen. Herefter overdrages sagen til Kemikalieinspektionen i Miljøstyrelsen.

Kemikalieinspektionen vil herefter vurdere overtrædelsens karakter og alvor, og på den baggrund beslutte, om det skal resultere i følgende:

1. Indskærpelse om at forholdene bringes i orden inden en fastsat frist eller
2. Politianmeldelse. Politiet overtager herefter sagen og kan efterfølgende eventuelt udstede bøde.

13. Nyttige links

- Landbrugsstyrelsen:
 - <http://lbst.dk/>
- Miljøstyrelsen:
 - <http://mst.dk>
- Kemikalieloven:
 - <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=186352#idc3ee417d-21c8-40d4-8e3c-1c839ae69c23>
- Bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen:
 - <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=202144>
- [Bekæmpelsesmiddeldatabasen](#)
 - <https://mst.dk/kemi/database-for-bekaempelsesmidler/bmd/>
- Bekendtgørelse om sprøjtejournaler:
 - <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=191606>
- Bekendtgørelse om syn af sprøjteudstyr:
 - <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=205276>
- Vaskepladsbekendtgørelsen:
 - <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=205141>
- [Vejledning til vaskepladsbekendtgørelsen:](#)
 - <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2019/03/978-87-7038-041-6.pdf>
- Bekendtgørelse om uddannelse og autorisation i forbindelse med køb, overdragelse og professionel anvendelse af bekæmpelsesmidler:
 - <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=195032>
- Transport af farligt gods:
 - https://www.landbrugsinfo.dk/Planteavl/Plantevaern/IPM/Sider/Vejtransport_pl_16_2887.asp
- Pesticidforordningen
 - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:309:0001:0050:DA:PDF>
- Arbejdstilsynet:
 - <https://amid.dk/regler/at-vejledninger/arbejde-stoffer-materialer-c-1-3/>
- EU's rammedirektivet for bæredygtig anvendelse af pesticider
 - <https://mst.dk/kemi/pesticider/bruger/handlingsplaner-og-eu/rammedirektivet-for-baeredygtig-anvendelse-af-pesticider/>

Regler for erhvervmæssig anvendelse af bekæmpelsesmidler for jordbrugere

Denne pjece henvender sig til den professionelle bruger af bekæmpelsesmidler i jordbruget. Formålet er at give et overblik over gældende regler for køb, transport, opbevaring, anvendelse og bortskaffelse af bekæmpelsesmidler som omfatter både pesticider og biocider.

En oversigt for de vigtigste dele af miljø- og kemikalielovgivningens regler for anvendelse og opbevaring af bekæmpelsesmidler

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk